

Het recht om te weten, te kiezen, en te overleven

Iedere acht dagen wordt er in Nederland een vrouw vermoord, meestal door haar (ex-) partner. Partnermoord is één van de meest voorkomende moorden die er is. Deze vorm van moord volgt vaak een vast patroon, en is daarom ook goed te voorkomen. Daarbij worden 200.000 mensen per jaar het slachtoffer van structureel of ernstig geweld achter de voordeur. Het is om je veiligheid te beschermen wel noodzakelijk dat je als potentieel slachtoffer weet dat je gevaar loopt, om zo een geïnformeerde keuze te kunnen maken.

Kort geleden is een dader veroordeeld voor de moord op zijn ex-partner, Sylvia. De moeder van Sylvia zei later in een [interview](#): "*Vanaf het moment dat ik [hem] voor het eerst zag wist ik dat hij niet deugde*". Dat was nog voordat ze wist dat hij vier keer was veroordeeld voor mishandeling van eerdere partners en een keer voor verkrachting.

Er is een maatregel die levens kan redden door mensen toegang te geven tot dit soort belangrijke informatie die potentieel je leven kan redden - een maatregel die in het Verenigd Koninkrijk bekendstaat als 'Clare's Law'.

Op grond van Clare's Law kunnen personen bij de politie opvragen of hun (ex-)partner een verleden heeft van geweld in de huiselijke kring. De politie doet na een aanvraag onderzoek of er relevante informatie is waaruit blijkt dat iemand mogelijk een gevaarlijke of (seksueel) gewelddadige partner heeft. Als dat zo is, dan deelt de politie deze informatie met iemand die mogelijk gevaar loopt - het 'right to ask'. Niet alleen mensen in een relatie hebben dit recht, ook familieleden of goede bekenden kunnen dit verzoek indienen. Als er relevante informatie is, dan krijgt alleen de persoon die gevaar loopt deze informatie te horen. Zo kan zij zichzelf en ook haar eventuele kinderen beter veilig houden.

Naast het 'right to ask' bestaat ook het 'right to know'. Dit betekent dat de politie uit eigen beweging informatie mag delen met iemand die in een relatie zit met een relevant gewelddadig verleden. Deze informatie wordt altijd mondeling gedeeld, en het delen van deze informatie met anderen is verboden. De persoon die de informatie krijgt, kan vervolgens zelf een geïnformeerde keuze maken hoe ze zichzelf in veiligheid brengt. De politie biedt in samenwerking met partners hulp aan als iemand zelf besluit hulp te willen, maar dringt dit niet op.

Wij hebben - als hulpverleners, politie, politici en belangenbehartigers - dagelijks te maken met de impact van huiselijk geweld en partnermoord. Wij zien dagelijks dat het recht op bescherming van privacy van plegers, ten onrechte meer gewicht krijgt dan het recht op beschermen van het leven van slachtoffers. Dit moet anders. Dit kan ook anders, zoals de aanpak in het Verenigd Koninkrijk laat zien.

De afgelopen week hebben wij uitvoerig gesproken met politieagenten en hulpverleners van de Police Department in Kent, Verenigd Koninkrijk. In het Verenigd Koninkrijk is het besef al wel doorgedrongen dat mensen het recht hebben om een geïnformeerde keuze te maken over hun veiligheid. Het is de morele en juridische plicht van de overheid om

informatie te delen als mensen zich mogelijk in een gevaarlijke relatie bevinden, gevraagd en ongevraagd. Deze verplichting ligt ook besloten in verdragen, zoals het Verdrag van Istanbul. Als de wetgever de ruimte maakt om mensen effectief te beschermen, en de politie en andere hulpverleners samenwerken om deze ruimte te gebruiken, dan pas zijn mensen in staat om zichzelf in veiligheid te brengen.

De 'Assistant Chief Constable' van de Police Department Simon Wilson heeft het volgende aangegeven: *"How well did we share information? It is more important to save lives than to protect privacy."* Dit is wat ons betreft de kern van de zaak. Na bijna ieder dramatisch geweldsincident waarbij een onderzoek werd uitgevoerd, bleek dat alle puzzelstukjes van informatie bij verschillende organisaties aanwezig waren, maar niet werden gedeeld met elkaar of met het slachtoffer zelf. Deze informatie moet gedeeld worden. Clare's Law en de gedachte die erachter zitten gaan daarvoor zorgen.

Wij hebben meerdere dagen onderzocht hoe Clare's Law wordt uitgevoerd, en hebben kritische vragen gesteld over de effectiviteit en de uitvoerbaarheid van deze wet. Wij zijn ervan overtuigd dat een wet vergelijkbaar met Clare's Law in Nederland mensenlevens kan redden. Wij zullen de aankomende periode gebruiken om - samen met samenwerkingspartners en belanghebbenden - uit te werken hoe deze wet eruit zou moeten zien. Op basis van de ervaringen van de professionals in het Verenigd Koninkrijk, en gelet op de enorme omvang van het probleem van partnergeweld in Nederland, menen wij dat het invoeren van een vergelijkbare wet een logische en noodzakelijke stap is.

Als er mensenlevens gered kunnen worden door het invoeren van een 'right to ask' en een 'right to know', dan is dit wetsvoorstel al de moeite waard. Wij vinden dat deze rechten in ieder geval wettelijk moeten worden gewaarborgd, zodat mensen zelf over hun toekomst kunnen beschikken met de informatie die zij nodig hebben om een geïnformeerde keuze te maken. Het kan niet waar zijn dat de overheid deze informatie achter moet houden voor een slachtoffer om de privacy om een pleger te beschermen.

Onlangs heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen en de regering opgedragen om onderzoek te doen naar de mogelijkheid een variant van Clare's Law in te voeren in Nederland. Wij zijn ons ervan bewust dat deze grote stap alleen kan worden gezet als er een breed draagvlak bestaat. Wij roepen daarom iedereen op om deze ontwikkeling te ondersteunen, en er actief aan bij te dragen een variant van Clare's Law ook in Nederland en in andere EU-lidstaten te realiseren.

Namens iedereen die het recht verdient om zichzelf veilig te houden,

Tanya Hoogwerf, directeur Filomena
Suzanne de Bruin, juridisch adviseur Filomena
Marianne van den Anker, Ombudsman Rotterdam
Bregtje Philippi, adviseur Ombudsman Rotterdam
Nadine Jones, teamleider Crisisinterventieteam Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond
Erik Verweij, lid Rotterdamse gemeenteraad
Pascale Franck, oprichter Veilig Huizen Vlaanderen

Wim Rijntalder, hoofdinspecteur Politie Rotterdam specialist huiselijk geweld, liaison
Filomena

Mieke Pistorius, adviseur en projectleider huiselijk geweld Politie Rotterdam

Martin Sitalsing, portefeuillehouder zorg en veiligheid Politie Nederland

